

Araştırma Makalesi/Research Article

FUZÜLÎ'YE AİT ESERLERİN KAHİRE NÜSHALARI HAKKINDA

About Cairo Copes of Fuzuli's Works

Doç. Dr. Filiz KALYON

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
kalyonfiliz@gmail.com
Ankara/TÜRKİYE

ORCID

Dr. Öğr. Üyesi Abuzer KALYON

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Polatlı Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
kalyonfiliz@gmail.com
Ankara/TÜRKİYE

ORCID

Uzm. Hassan Mohammedien Hassan SAHL

Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyye
hassansahl36@gmail.com
Kahire/MİSİR

ORCID

Geliş Tarihi / Received Date: 08.07.2025

Kabul Tarihi / Accepted Date: 25.10.2025

Yayın Tarihi / Published Date: 25.10.2025

Atıf/Citation

Kalyon, Filiz – Kalyon, Abuzer, Hassan Sahl. "Fuzûlî'ye Ait Eserlerin Kahire Nüshaları Hakkında". *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]* 11/23 (Güz 202), 690-708.

10.28981/hikmet.1737265

Hakem Değerlendirmesi:

İki Dış Hakem / Çift Taraflı Kör Hakem

Çıkar Çatışması:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek:

Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Benzerlik Taraması:

Bu makale turnitin programında taranmıştır.

Etik beyan:

Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde etik ilkelere uyulmuştur.

Lisans:

CC BY-NC 4.0

Yayımlanan makalelerde Araştırma ve Yayın Etiğine riayet edilmiş; COPE (Committee on Publication Ethics)'un Editör ve Yazarlar için yayımlanmış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.

Yazar Katkı Oranı:

1. Yazar %50 2. Yazar %25, 3. Yazar %25 oranında katkı sunmuştur.

ÖZ

Fuzûlî'nin eserleriyle alakalı olarak Türkiye'de ve Türkiye dışındaki üniversitelerde bulunan Türkoloji ünitelerinde geçmişte olduğu gibi günümüzde de mühim akademik çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Bu bağlamda Fuzûlî'nin dünyanın değişik kütüphanelerinde muhafaza edilmekte olan eserlerinin el yazması nüshaları da ehemmiyet arz etmektedir. Fuzûlî'nin el yazması eserlerinin olduğu ülkelerden birisi de kadim bir medeniyete sahip olan Mısır'dır. Mısır'da yaklaşık olarak yüz elli senelik bir geçmişe sahip olan Mısır Milli Kütüphanesi yani orijinal ismiyle Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyye Arapça, Farsça ve Türkçe el yazması eserler bakımından oldukça zengin bir koleksiyona ev sahipliği yapmaktadır. Bu kütüphane Fuzûlî'ye ait eserlerin pek çok el yazması nüshasını barındırmaktadır. Fuzûlî'nin mevzubahis kütüphanede nüshaları bulunan eserleri şunlardır: Divan, 11 nüsha; Leylâ vü Mecnûn 3 nüsha; Mektup tek nüsha, Hadis-i Erbain tek nüsha ve Hadikatü's-Süedâ isimli eser de 9 nüsha olarak Mısır Milli Kütüphanesinde muhafaza edilmektedir. Biz de şairin, Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyye'nin Korniş-i Nil (Mısırlılar Nil kenarındaki yoğun yerleşim birimlerinin olduğu mıntıkaya bu ismi vermektedirler) olarak isimlendirilen bölgesindeki merkez binasında muhafaza edilmekte olan el yazması eserlerinin nüshalarını bizzat inceleyerek aldığımız notlardan hareketle tanıtmaya yoluna gideceğiz.

Anahtar Kelimeler: Klasik Türk edebiyatı, Fuzûlî, el yazması eserler, Mısır Milli Kütüphanesi

ABSTRACT

Fuzuli was fluent enough to produce works in all three. Important academic studies on the poet's works continue to be conducted today, as they have in the past, in Turcology units at universities in Turkey and abroad. In this context, the manuscripts of Fuzuli's works preserved in various libraries around the world are also of significance. One of the countries where Fuzuli's manuscripts are available is Egypt, a country with an ancient civilization. The Egyptian National Library, originally known as the Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyye, has a history of approximately one hundred and fifty years in Egypt and is home to a very rich collection of Arabic, Persian and Turkish manuscripts. This library houses numerous manuscripts of Fuzuli's works. The following works are available in the library: Divan (11 copies); Leyla vü Mecnun (3 copies); Mektup (Letter) (one copy); Hadis-i Erbain (Hadith-i Erbain) (one copy); and Hadikatü's-Sueda (Hadikat al-Sueda) (nine copies) are kept in the National Library of Egypt. We will introduce the poet based on the notes we took by personally examining the copies of her manuscripts that are kept in the central building of the Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyye in the region called Korniş-i Nil (this is the name given by the Egyptians to the densely settled area along the Nile).

Keywords: Fuzûlî, manuscripts, Egyptian National Library

Giriş

Klasik Türk edebiyatı olarak da isimlendirilen İslami devir Türk edebiyatı oldukça uzun soluklu bir zaman zarfında mevcudiyet göstermiştir. Bu mevcudiyet içerisinde Anadolu sahası başta olmak üzere Balkanlar, Azeri sahası, Bağdat havalisi, Afrika'nın kuzeyinde (Mısır'da yetişip Türkçe şiir yazan divan şairleri) klasik Türk edebiyatı yetiştirdiği mühim şairlerin kaleminden yüzlerce eser vermiştir.

İslam kültürün tesirinde eserler veren klasik Türk edebiyatının hiç şüphesiz ki en mühim şahsiyetlerinden birisi de Fuzûlî'dir. Fuzûlî, klasik Türk edebiyatı müelliflerinin umumiyetle bilmeleri gerekip de elsine-i selâse olarak isimlendirilen üç dile (Türkçe, Arapça ve Farsça) vâkıftır. Fuzûlî'nin bu dillere olan vukûfiyeti, dili konuşmak, o dillerde söyleneni ve yazılanı anlamak şeklinin çok ötesindedir. O Türkçenin dışında İslam kültürünün diğer iki lisanı Arapça ve Farsçayı bu dillerde şiirler yazacak kadar iyi bilmektedir.

Fuzûlî'nin eserleri ve şahsiyeti hakkında hem Türkiye'de hem de yurt dışında kongreler tertip edilerek çeşitli araştırmalar yapılmaya devam edilmektedir. Cem Dilçin'in de bir çalışmada "söz mimarı" (Dilçin, 2010: 7) olarak bahsettiği Fuzûlî'nin şiirlerine pek çok nazire yazıldığını da vurgulamamız gerekmektedir. Fuzûlî'nin şiir tarzı kendisinden sonra gelen klasik edebiyat şairlerini etkilemiştir. Macaristan'da yaşayan Peşteli Hisâli'nin *Metâli'ü-n-Nezâir*'ine Fuzûlî'den de matlalar almış olması şairin XVII. yy.'da Avrupa'da Osmanlı şiiriyle ilgilenenler tarafından da bilindiğinin kanıtı mahiyetindedir.

Tanzimat devrinin mühim şairlerinden Ziya Paşa, Fuzûlî'nin *Su Kasidesi*'ndeki bir beyti işleyerek açıklamıştır (Dilçin, 2010: 143). Cumhuriyet devrinde ise divan şiirine karşı yapılan bütün eleştirilere rağmen klasik edebiyat araştırmalarının kilometre taşları olarak vasıflandırılan önemli araştırmacılar Fuzûlî ve şiirleriyle alakalı mühim araştırmalar yaparak neşretmişlerdir. Ali Nihat Tarlan, Abdülkadir Gölpınarlı, Abdülkadir Karahan, Orhan Şaik Gökyay, Hasibe Mazioğlu, Cem Dilçin bu şahsiyetlerden birkaçıdır.

Fuzûlî Divanı'nın yurt içi ve yurt dışındaki kütüphanelerde 200'den fazla yazma nüshasının mevcut olduğu tahmin edilmektedir (Kılınç, 2025: 48). Osmanlı devletinde matbaaya geçilmesinden sonraki zamanlarda basılan divanlar arasında *Fuzûlî Dîvânı* mühim bir yer tutmaktadır. Mısır'ın başkenti Kahire yakınlarındaki Fustat'ta Bulak Matbaasının kurulmasının erken devirlerinde basılan eserler arasında *Fuzûlî Dîvânı* da yer almaktadır. Yurt dışı kütüphanelerinde bulunan Fuzûlî'ye ait el yazması eserlerin bir kısmı da Mısır'ın başkenti Kahire'deki kütüphanede bulunmaktadır.

Çalışmada başkent Kahire'de bulunan Mısır Milli Kütüphanesi hakkında kısaca bilgi verilerek Fuzûlî'nin kütüphanedeki yazma eserleri tanıtılacaktır. Yaklaşık olarak 150 senelik bir maziye sahip olan kütüphanede Fuzûlî'ye ait azımsanamayacak sayıda eser nüshaları mevcuttur. Fuzûlî'nin Kahire'de bulunan el yazması eserlerinin nüshalarının Türk kültür ve edebiyatı araştırmaları için önemli bir yere sahip olduğu kanaatini taşımaktayız. Muhtevasında Kerbela gibi tarihi bir hadiseye yer veren *Hadikatü's-Sü'edâ*'nın 9 el yazma nüshası mevcuttur. Fuzûlî'ye ait eserlerin toplam nüsha sayısı *Dîvân* 11 nüsha, *Leylâ vü Mecnûn* 3 nüsha; *Mekûp* tek nüsha; *Hadis-i Erbaïn tek nüsha* ve *Hadikatü's-Süedâ* 9 nüshadır. (*Hadikatü's-Sü'edâ* nüshalarının birisinde 17 adet renkli minyatür mevcuttur) Ayrıca,

Müntehâbât min Eş'ar-ı Türkî ismiyle kütüphanede bulunan mecmua içinde de Fuzûlî'ye ait şiirler yer almaktadır.

Mısır Milli Kütüphanesi

Mısır'ın başkenti Kahire'de mühim kültürel bir müessese olan Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyye, Türkçeye Mısır Milli Kütüphanesi olarak tercüme edilmiştir. Kütüphane oldukça geniş Arap, Fars ve Türk dilli yazma eserlere ev sahipliği yapmaktadır (Kalyon, 2020, 250).

Mısır Milli Kütüphanesinde yer alan Türk dilli el yazması eserler, 1870-1980 yılları içinde kütüphaneye kazandırılan kitaplardan müteşekkildir. Kütüphanedeki Türkçe eserlerle alakalı olarak evvela Ali Hilmi Dağıstanî tarafından katalog çalışması yapılmıştır. Daha sonraları ise özellikle 1950 ile 1960 seneleri arasında kütüphanede fevkalade bir şekilde kataloglama çalışması yapılmıştır. Bu son yapılan Türkçe el yazması eserlerle alakalı kataloglama çalışmaları Türkiye ilim çevrelerinin Yozgatlı İhsan Efendi olarak tanıdığı; Kahire'deki akademik çevrelerin ise Prof. Mehmed İhsan Abdülaziz olarak bildikleri İhsan Efendi, (Ekmeleddin İhsanoğlu'nun merhum pederleri olup Mısır Ayn-Şems Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün kurucu başkanlığını yaparak vefatına kadar bölümde dersler vermiştir) ve Prof. Dr. Nasrullah Mübeşşir el-Tırazî'nin idaresindeki heyet tarafından yapılmıştır. O devrin şartlarında titizlikle hazırlanan binlerce fiş kataloglanarak 1987-1992 yılları arasında dört cilt olarak neşredilmiştir. Daha sonra ek olarak indeks şeklinde bir cilt daha neşredilmiştir.

Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyye'nin Türkçe yazma eserler idaresinden aldığımız bilgilere göre 1993'ten bu tarafa çeşitli şekillerde (bağış, el yazması eserlerin satın alınması vb. yollarla) kütüphaneye kazandırılan 200 civarında Türkçe el yazması eser mevcuttur.

Kahire'de görev yaptığımız senelerde mevzubahis kütüphanede zaman zaman çalışmalarda bulunduk. Türkçe el yazması eserlerin (Araplar mahtutat demektedir) tamamı Mısırlıların Kornış-i Nil olarak isimlendirdikleri bölgede yer alan merkez kütüphanede bulunmaktadır. Araştırmacılar, eserleri mikrofilmlerden inceleme imkanı bulmaktadırlar. Mikrofilm incelemek için de Kahire'nin Kornış-i Nil'e oldukça uzak bir semtinde yani Babü'l-Halk bölgesinde yer alan ünitesine gidilmektedir. Bu durum araştırmacılar için meşakkatlidir. Eserlerin yüksek çözünürlüklü olarak CD'lere aktarımı şimdiye kadar maalesef yapılmamıştır. Yazma eserleri mikrofilmlerden incelemek de araştırmacılar için hiç de kolay değildir. Eser kopyası istendiği zaman mikrofilmden CD'ye aktarma yoluyla araştırmacılara verilmektedir. Müracaatı yapılan eserin CD'si (mikrofilm varsa) teslimi aynı gün içinde değil de birkaç gün sonra yapılabilir. Maalesef bazı eserlerin de mikrofilmi bulunmamaktadır.

Mısır Millî Kütüphanesi eski direktörü Prof. Dr. Abdünnâsır Hassan Muhammed'in Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyyenin yönetiminde bulunduğu devrede zaman zaman kendisini ziyaret ederek kütüphanedeki Türkçe el yazması eserler hakkında görüş alış verişinde bulunmuştuk. Görüşmelerimizin birinde büyük şair Fuzûlî'den bahsederek bu şahsiyetin Fuzûlî-i Bağdadî olarak bilindiğini ifade ettik. Fuzûlî'nin İslam kültürünün elsine-i selâsesine (Türkçe-Arapça-Farsça) bu dillerde mühim şiirler kaleme alacak kadar vâkıf olduğundan bahsetmiştik. Yine Fuzûlî'nin üç önemli kültürü birbirine bağlayan üç kollu büyük bir köprü şeklinde telakki

edilebileceğini vurgulamıştık. Fuzûlî'nin orijinal eserlerini görerek bazı notlar almak istediğimizi belirtmiştik. Abdünnasır Muhammed Bey, bizim için çıkardığı özel izinle Fuzûlî'nin el yazması eser nüshalarını görüp inceleme imkanı bulabildik. Yine başka bir ziyaretimizde Türk kültür ve edebiyatı açısından fevkalade bir ehemmiyete sahip olduğunu vurguladığımız *Kutadgu Bilig* isimli eserin dünya kütüphanelerinde bulunan üç nüshasından birisinin de Kahire'de olduğundan bahsettik. Abdünnasır Bey, böyle bir eserden haberi olmadığını ve eserle alakalı kısmi olarak kendisini bilgilendirmemizi istemişti. Abdünnasır Bey, *Kutadgu Bilig*'in yüksek çözünürlüklü dijital bir kopyasını edinme talebimizi kabul etti. Ayrıca bizlere sürpriz yapmak için *Kutadgu Bilig*'in Kahire nüshasını kütüphanenin Babü'l-Halk semtindeki ünitesinin sergi salonunda sergileme kararı aldı (2013 yılında). Sergi Açılışını T.C. Kahire Büyükelçisi Sayın Hüseyin Avni Botsalı ve Direktör Prof. Dr. Abdünnasır Hassan Muhammed'in birlikte yaptığını kütüphanedeki Türkçe yazma eserlerle alakalı başka bir çalışmamızda zikretmiştik.¹

Bu çalışma vesilesiyle şu noktaya da işaret etmek istiyoruz. Kahire'deki Mısır Millî Kütüphanesinde son 40 sene içinde temin edilenler hariç, 5154 adet Türkçe el yazması eser mevcuttur. Bu durumu sayı olarak neşriyatımızın bir kısmında zaman zaman dile getirdik. Kahire'deki bu zengin hazine koleksiyonu iki ülkenin kültürel koordinasyonu ile mutlaka gelişmiş dijital sisteme aktararak internet ortamında araştırmacıların hizmetine sunulmalıdır. Eserlerin dijital sistemle internete taşınmasının Kahire'deki kütüphaneye de mühim bir kazanç kapısı açacağı da Mısır tarafınca dikkate alınmalıdır. Ama dil-kültür ve tarih çalışmalarının yapılmasında her türlü mali giderin gözardı edilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Türkiye tarafının bilhassa Kültür ve Turizm Bakanlığı yetkililerinin konuya öncelik vererek Mısır tarafı ile eserlerin dijital ortama aktarılması hususunda ortak bir proje yapıp hayata geçirmelerinin fevkalade yerinde olacağı fikrindeyiz.

Fuzûlî'nin Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyyedeki Eserleri

Fuzûlî'nin eserlerinin Mısır'daki nüshaları, ülkenin en büyük kütüphane teşekkülü olan Kahire'deki Mısır Millî Kütüphanesinde yer almaktadır. Mısır'daki diğer kütüphanelerde şairin eserlerine rastlamadık. Kahire Üniversitesi Kütüphanesini bir kaç defa ziyaret ettik ama kütüphanenin Türkçe yazma eserler kısmı araştırma ve ziyaretlere kapalı olduğu için burada şairin yazma eser nüshalarının olup olmadığını tespit edemedik.

Kahire'deki Mısır Millî Kütüphanesinde yer alan Fuzûlî'ye ait eserleri iki kategoride değerlendirmemiz mümkün.

- I. Matbu eserleri, *Fuzûlî Dîvânı* Mısır Bulak, Tebriz ve İstanbul'da matbu olarak basıldıkları şekliyle kütüphanede yer almaktadır (Kalyon, 2020, 258).
- II. El yazması eserleri

Fuzûlî'nin kütüphanede yer alan el yazması eserleri şunlardır:

- Divan 11 nüsha;

¹ Kutadgu Bilig'in dijital kopyasını edinmemiz ve şaheserin sergiye açılmasıyla alakalı bahsettiğimiz çalışma için bkz. Kalyon, Abuzer, Kalyon Filiz. (2015). Mısır'daki Türkçe El Yazmaları Hakkında Görüşler. International Journal of Languages' Education and Teaching (3), (30 Aralık 2015) 1-10, <https://doi.org/10.18298/ijlet.537>

- Leylâ vü Mecnûn 3 nüsha;
- Mektup tek nüsha
- Hadis-i Erbain tek nüsha
- Hadikatü's-Süedâ 9 nüsha

Bu eserleri, bizzat görerek aldığımız notlardan ve kütüphane kataloğundan hareketle kütüphanenin Kahire – Korniş-i Nil'deki ana ünitesinde bulundukları yer numaraları ile birlikte şu şekilde sıralamamız mümkün:

Divan²

Nüsha 1

Eser ciltli, kapağı kartondan, sırt kısmı deriden olup, üzerinde altın yıldızla süslenmiş bir deri kaplama bulunmaktadır. Baş tarafta iki varakta hilye-i şerif yıldızlı şekilde yer almaktadır. İlk iki varak altın yıldızlı ve mavi mürekkeple cetvelenmiştir (kenar çizgileri altın yıldızlı ve laciverttir) Diğer varaklar kırmızı mürekkeple yazılmıştır. İlk sayfanın üst kısmında eserin adı "Dîvân-ı Fuzûlî" ibaresi altın yıldızlı ve lacivertle süslenip altın şemse içine alınmıştır.

Eserin baş tarafındaki şu ibare dikkat çekmektedir: "Bu benim kitabım, Seyyid Salih bin Abdül Gani Molla Mutaveli kendü bina eylediği şehrüddâ Hazinedâr Mahallesi cami-i şerif havalisinde vâki' Dergâh-ı Nakşibendiye yakınında."

İlk varakta okunamayan mühür bulunmaktadır. 97b varakta üç mühür daha var, ikisi okunamamaktadır. Üçüncü mühür okunaklı olup "el-Abdül'l-Handân" ibaresi mevcuttur.

Ta'lik (nesih-ta'lik arası, eğik hat) ile yazılmıştır.

İstinsah tarihi: h. 992 senesi Rebiülsânî ayı Cuma günü tamamlanmıştır.

Varak sayısı: 99

Satır sayısı: 12, 13

Ölçü: 11 x 18 cm.

Sırt kalınlığı: 2 cm.

Yer no: Edeb Türkî Tal'at 53

Katalog no: 1855

Baş:

Hamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i nuṭṭ-āferîne ki sefîne-yi ümmîd-i sükkân-ı biḥâr-ı buḥûr-ı nazmı temevvüc-i istiğrâk-ı ... Emmâ ba'd râkım-ı tesvîdât-ı şahâyif-i 'işyân Fuzûlî-yi nâtüvân bu tarz ile beyân-ı ḥâl ve bu nehcle şerḥ-i mâ-fî'l-bâl eder ki...

Sonu:

Gördüm seni elden ihtiyârum gitdi
Baḥdum kadûne şabr u qarârum gitdi
Ḥâk oldum u her yaña ğubârum gitdi
el-Ḳışsa kapuṇda i'tibârum gitdi

² Fuzûlî'nin eserlerinden özellikle divan nüshaları hakkında teferruatlı bilgiler verilmeye çalışıldı.

Nüsha 2

Eserin kapağı koyu kahverengi deri olup üzerinde herhangi bir işleme veya süs bulunmamaktadır. İç kısımda eseri yazanın imza mahiyetindeki şu ifadeleri yer almaktadır: “Fakir ve hakir kul / الفقير الحقير” ve kusurlu el-Hac Mehemmed Korşetelli zâde bende-i el-‘ibâd ve muhibb-i çehâr yâr-i güzîn ve ashâb-ı bâ-safâ, استصحبه الفقير (Fakir, Efendi Osman Nuri Abdi Paşa oğlu, Allah ikisini affetsin, onunla beraber).

Eserin ilk varakında üç adet tuğra yer almaktadır. Hacı oğlu Mustafa Çelebi ibaresiyle. Eser ciltli, baş tarafta hilye-i şerif var, yaldızlı, birkaç renkte bitkisel motiflerin yer aldığı zengin bir süslemeye sahiptir. 5b, 6a varaklarında meşk (alışmak öğrenmek için yapılan kalem çalışması) şu şekilde yer almaktadır.

نصه: اذا ضاقت بك الدنيا ففكر في الم نشرح وعسر بين يسرين اذا فكرته فافرح.
(Eğer dünya sana dar gelirse maşrahtaki sıkıntıyı yani kolaylaştırıp ferahlattığımız sıkıntıyı düşün) Eserin 6b varakında altın yaldızla ve bitkisel motiflerle süslenmiş hilye-i şerif yer almaktadır. 23a varakındaki şu not da dikkat çekicidir: [Türkçesi] “Hafız bu divanı bin beş kuruşa verdi” Ayrıca, 87b varakındaki şu ibare yer almaktadır:

“Bin iki yüz yirmi altı senesi Zilka’de ayının dokuzuncu gününde Pazartesi günü saat birde, Sultan Mahmud Han Efendimiz Hazretlerinin Sultan Murad adında bir şehzadesi dünyaya teşrif-i kadem meymenet eylediler. Hak Teâlâ Hazretleri tül-i ömr ile muammer eyleyüp...”

Eserde Farsça olarak yapılan yazı denemeleri yani meşk çalışması da yer almaktadır.

Yazmanın 88a varakında Arap kültüründeki bilinen ismiyle cümel yani Osmanlı kültüründeki yaygın ismiyle de ebced hesabı bulunmaktadır: اعوذ بالله سورة والقبت عليك محبت مني “Allah’a sığınırım, Tâ-Hâ Suresi üzerine sevgimi gönderdim” ebced hesabı: h. 1227.

Nüshanın 135. varakın b yüzünde Farsça şiirler bulunmaktadır. Fiziki olarak bu nüsha çok iyi olup herhangi bir tamirat gerektirmemektedir.

Eser nesih hatlıdır.

İstinsah tarihi: h. 1074

İstinsah yeri: Dârü’s-selâm / Bağdad

Varak sayısı: 135

Satır sayısı: 19

Ölçü: 14.50 x 23 cm.

Yer no: Edeb Türkî Tal’at 16

Katalog no: 1856

Başı:

Hamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i nuṭṭ-āferîne ki sefîne-yi ümmîd-i sükkân-ı biḥâr-ı buḥûr-ı nazmı temevvüc-i istiğrâk-ı ...

Sonu:

Ëy zātuña mümkinât burhân-ı vücûb

Sâbit saña imtinâ -ı imkân-ı ‘uyûb

yılı Muharrem ayında, Cumartesi günü, kulların en fakiri İsmail tarafından, Antakya şehrinde yazılmıştır.”

Varak sayısı: 135
Satır sayısı: 19
Ölçü: 15 x 21 cm.
Sırt kalınlığı: 2 cm.
Yer no: Edeb Türkî 183
Katalog no: 1858

Başı:
Ḥamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i luṭf-āferîne ki sefîne-yi ümmîd-i
sükkân-ı...

Sonu:
Ey zātuña mümkünât burhân-ı vücûb
Sâbit saña imtinâ‘-ı imkân-ı ‘uyûb

Nüsha 5

Eser, karton mukavva kapaklı olup koyu kahverengi deri ile ciltlenmiştir. Cilt oldukça sade görünümde olup üzerinde herhangi bir süsleme bulunmamaktadır. Cildin yer yer hatta önemli ölçüde yapraklarla bağlantısı kesildiği için muhakkak uzmanı tarafından tamirattan geçirilme ihtiyacı vardır. Eserin 73b varakında “Ca’fer Muhammedî bin Nuh” şeklinde mühür yer almaktadır. Nüshanın pek çok yerinde mühürler mevcuttur. Mes’ud bin Muhammed tarafından istinsah edildiği ibaresi yer almaktadır.

İstinsah tarihi: Hicrî 1053 yılının Şa‘bân ayının son günü.
Varak sayısı: 73
Satır sayısı: 17
Ölçü: 14.50 x 20.50 cm.
Sırt kalınlığı: 2.50 cm.
Yer no: Edeb Türkî 173
Katalog no: 1859

Başı:
Kad enâr el-‘ışk li’l-‘uşşâk minhâcü’l-hüdâ
Sâlik-i râh-ı ḥaḳîḳat ‘ışkına eyler iktidâ

Sonu:
Fakr u fenâ sa‘âdeti virgil Fuzûlîye
Anda olan sa‘âdet fakr u fanâ ḥaḳḳı

Nüsha 6

Karton mukavva ile ciltlenmiş olan eser, Tamamen hakiki deriden yapılmış koyu kahverengi kapaklıdır. Sade bir cilt olup üzerinde herhangi bir süsleme bulunmamaktadır. Eser siyah mürekkepli kalemle yazılmış. Varak 2a’da vakıf kaydı bulunmaktadır:

، مائة وثلاثين ورقة 130 عدد . 1256 ملك والى النعمالحاج، ابراهيم باشا، والى جده دام عزه، قعه

Bu nüsha devletin ihsanına sahip olan Serasker Hacı İbrahim Efendi'ye aittir..." Kapak iç astarında alıntılar ve çeşitli faydalı bilgiler bulunmaktadır. Esrin son kısmında 7 varak eksiktir.

Varaklarda yer yer dağılma mevzubahis olduğu için özellikle cilde yapılandırılması için acil olarak bakım ve tamirata ihtiyaç vardır.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 82

Satır sayısı: Değişken

Sırt kalınlığı: 2 cm.

Ölçü: 15.50 x 21.50 cm.

Yer no: Edeb Türkî 314

Katalog no: 1860

Başı:

Qad enâr el- 'ışk lî'- 'uşşâk minhâcü'l-hüdâ

Sâlik-i râh-ı hâkîkat 'ışkına eyler iktidâ

Sonu:

Ey padişâh hüsn-i tarassum çağıdır

Afv eyle ki bilmişem günah itdiğümi

Nüsha 7

Cilt tamamen hakiki deriden yapılmış koyu kahverengi mukavva kapaktan müteşekkildir. Üzerinde bitkisel ve geometrik süslemeler ile altın yaldızlı bir çerçeve bulunmaktadır. Süslemeler, ortada merkezî göbek (sûrra), onun üzerinde iki küçük üst göbek, ve köşelerde dört köşe çeyrek madalyon şeklindedir. Cilt, ön ve arka kapak (üst ve alt kapak) olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Eserin 107b varakında şu temellük kaydı bulunmaktadır: "Bu nüsha Dîvân kâtibi Abdu'l-Mennân Muhammed'e aittir." 107b varakta "اميد شفا [قباعن دارد] سلطان رسل ومين محمد" Şu şekilde tercüme edebileceğimiz ibare yer almaktadır. "Yeryüzünün ve Peygamberlerin sultanı Muhammed (sav) şifa olsun."

Not: Bu nüshanın farklı bir özelliği tüm varakların ebru ile süslenmiş olmasıdır. Bu çeşit süslemeler yazma eserlerde nadiren rastlanan son derece zarif ve estetik bir mahiyettedir. 107b varakta Allah'ın isimleri farklı lisan ve şekillerde yazılmıştır.

Nüşhada ayrıca, "Ömer'in sabrı, Nuh'un ömrü, Eyyub (as) sabrı" gibi ibareler mevcuttur.

Eserin kapak ve varaklarında geçmişte çeşitli restorasyonların yapıldığına dair izler mevcuttur.

Mevzubahis nüsha talik hatlı olup mecmua içindeki üçüncü eserdir.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 96 – 105. Varaklar arası

Satır sayısı: 21

Ölçü: 13 x 22 cm.

Sırt kalınlığı: 1.50 cm.

Yer no: Edeb Türkî Tal'at 123

Katalog no: 1861

Başı:

Ḳad enâr el-‘ıṣṣâ li’l-‘uṣṣâḳ minhâcü’l-hüdâ
Sâlik-i râh-ı ḥaḳîḳat ‘ıṣṣâna eyler iḳtidâ

Sonu:

Ey gönül yârı iste cândan geç
Ser-i kûyun gözet cihândan geç

Yâ tama' kes hayât zevkinden
Yâ leb-i lâ'l-i dilsitândan geç

Nüsha 8

Eser, karton mukavva kapaklı deri ciltlidir. Cildin üzerinde bitkisel motiflerle süslü geometrik şekiller bulunmaktadır. Dış kapak ortasında merkezî bir motif ve tüm köşelerde çeyrek süleme vardır. Eserin 1a varakındaki ملك ولى النعم الحاج temellük kaydındaki ibareyi şu şekilde tercüme edebiliriz. (Nimetler sahibi Hacı İbrahim Serasker'in mülküdür)

Yazmadaki metin altın yaldızlıdır. Metin kısmı varakların kenarlarına çizilen bitkisel ve geometrik şekillerin içinde bulunmaktadır. Süsler genellikle lacivert ve altın yaldızlıdır. Ta'lik hatlı olan eser fiziki olarak gayet iyi bir görünümündedir. Nüshanın baş tarafında hilye-i şerif var.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 129

Satır sayısı: 15

Sırt kalınlığı: 3 cm.

Ölçü: 13 x 22 cm.

Yer no: Mecamî Edeb Türkî: 52

Katalog no: 1862

Başı:

Ḥamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i luṭf-âferîne ki sefîne-yi ümmîd-i
sükkân-ı...

Sonu:

Ḥâk oldum u her yaña ğubârım gêtđi
el-Ḳıṣṣa ḳapuñda i'tibârım gêtđi

Nüsha 9

Deri kaplama olan cilt, karton (mukavva) olup geometrik ve bitkisel motiflerle süslenmiştir. Kapağın rengi koyu kahverengidir. İç kapak astarı yeşil renkte olup koyu sarı bir çerçeveye sahiptir. Cilt, üst ve alt kapaklardan oluşmaktadır. Varak 1a'daki mühürde “Muhammed bin Ahmed” ibaresi yer almaktadır. Metinden önce ve sonra birkaç tane boş varak bulunmaktadır.

Nüsha, kırmızı ve mavi mürekkeple yazılmış, ta'lik ve güzel şekildedir. Abdullah isimli şahıs tarafından istinsah edildiği yazılıdır. Eserin kapağı ayrıldığı için tamir ve bakım gerektirmektedir.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 127

Satır sayısı: 11
Sırt kalınlığı: 2 cm.
Ölçü: 11 x 18 cm.
Yer no: Edeb Türkî Tal'at 121
Katalog no: 1863

Başı:

(8. Nüsha ile aynıdır)

Hamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i luṭf-āferîne ki sefîne-yi ümmîd-i
sükkân-ı...

Sonu:

Her yêrde ki ol sîm-ber ü sîmîn-ḥad
'Arz eyleye 'ârîz açâ sünbül çeke ḳad
Reng-i gül ü bûy-ı sünbül ü cîlve-yi serv
Hükm eylerem ki ola maḳbûl-ı ḥîred

En sonda Farsça olarak şu ibare bulunmaktadır:

تمام شد راین نسخه شریف مولام فضولی بغدادی بداست

(Bu şerefli nüsha, efendim Fuzûlî-i Bağdâdî'nin elinden tamamlanmıştır.)

Nüsha 10

Eserin dışı koyu yeşil rente olup yeni bir tarzda deri cilt kaplamalıdır. Altın yaldızlı olup baş tarafta hilye-i şerif mevcuttur. İlk varakta temellük kaydı yer almaktadır. Temellük kaydı şu şekildedir:

، مایة وثلاثین ورقة 130 عدد 1256 ملک والی النعمالحاج، ابراهیم باشا، والی جده دام عزه، قعده
“Bu kitap, nimetlerin velinimeti Hacı İbrahim Paşa, Cidde Valisine aittir izzeti daim olsun”

Yazmanın 223b varakında şu ibareli mühür bulunmaktadır:

[صلاحی] خاک راه علی امرا

Tercümesi: Emir Ali'nin yolunun toprağı.

Tek cilt içinde bulunan yazma eserin başında mukaddime yer almaktadır. Divanın başında ise iki varakta renkli ve altın yaldızlı tezhip vardır. Metin altın yaldızla cetvelenmiş, kırmızı ve yeşil mürekkeple süslenmiştir.

Not: Eserin varakları önemli ölçüde ayrıldığı için muhakkak bakım ve onarım gereklidir.

İstinsah tarihi: H. 1256

Varak sayısı: 130

Satır sayısı: 12

Ölçü: 13 x 19 cm.

Sırt kalınlığı: 2.50 cm.

Yer no: ez-Zekiyye Mahtutat-ı Farisiyye ve Türkî 62

Katalog no: 1864

Başı:

Diğer nüsha ile aynıdır; yani:

Hamd-i bî-ḥad ol mütekellim-i luṭf-āferîne ki sefîne-yi ümmîd-i

sükkân-ı...

Sonu:

Hâk-i ser-i kûyuñda ğubâr êtdi meni

Ser-geşte vü hâr u hâksâr êtdi meni

Nüsha 11

Bu nüshanın cildi mukavva olup açık kahverenkli deridir. Dış kapak, bitkisel motiflerle süslenmiştir. Eserin ilk varakında bulunan temellük kaydı şu şekildedir:

ملك ولي النعم الحاج ابراهيم سرعسكر، عدد

Tercümesi: Bu eser, nimetlerin velinimeti Hacı İbrahim Serasker'e aittir. Varak 1a'da benzer bir temellük kaydı bulunmakta ve kayıttaki ibare şu şekildedir: "Bu eser Ali Silahzâde'ye aittir" Eserin sonunda "Daire-i seniyye" mührü bulunmaktadır.

Ta'lik hatlıdır.

Not: Bu nüsha aşırı şekilde yıpranmıştır. Ayrıca varaklarda yer yer delikler bulunmaktadır. Acilen restorasyona tabi tutulmalıdır.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 98

Satır sayısı: Değişken

Ölçü: 15 x 20 cm.

Sırt kalınlığı: 2cm.

Yer no: Edeb Türkî 313

Katalog no: 1865

Baş:

Dün şubh yêtürdüm felege mevc-i sirişküm

Ġarķ êtdi felek üzre olan encümi gird-âb

Son:

Dêrler ki kıılır ğonce leb-i yâr ile baħs

Gül-berg-i ter ol la'l-i güher-bâr ile baħs

Hadis-i erbain Tercümesi

Farsçadan Türkçeye tercüme olan eserle alakalı şu ibare eserin başında bulunmaktadır:

ترجمة الأربعين حديثاً بالفارسية والتركية

Tercümetü'l-Erbain Hadis bi'l-Farisiye ve'l-Türkiyye. İbareden de anlaşıldığı gibi Türkçe tercümesi: "Kırk hadisin Farsça ve Türkçe tercümesi"

Eseri Farsçaya tercüme eden, Nureddin Abdurrahmân ibnî Nizameddin Ahmed bin Şemseddin Muhammed eş-Şeybânî, müteveffa: h. 898 senesi.

Türkçeye tercüme: Muhammed bin Süleyman el-Mütehallus Fuzûlî müteveffa h. 975.

Cilt durumu: Ciltli,

Tarih: -

Varak sayısı: 18

Satır sayısı: 19

Ölçü: 14x19 cm.

Yer no: S. 4798

Katalog no: 654

Başı:

أَصَحَّ الْأَقْوَالِ الْمَعْقُولَةِ وَأَتَمَّهَا

Türkçeye şu şekilde tercüme edebiliriz: En doğru, akla uygun ve mükemmel sözler.

Sonu:

Son kısmında yıpranmadan dolayı silintiler olduğu için okunamamıştır.

Hadikatü's-Sü'edâ

Nüsha 1.

Eser ciltli, kenarları altın yaldızlı kırmızı mürekkepli kalem kullanılmış. Mir Ali el-Hirevî tarafından istinsah edilmiştir.

Yazma eserin baş tarafında şu ibare yer almaktadır:

لِلْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ الْبِيهَقِيِّ كَمَالِ الدِّينِ الْكَاشِفِيِّ الْمَتَوَفَّى "رَوْضَةُ الشَّهَدَاءِ" وَهِيَ تَرْجُمَةُ التَّرْكِيَّةِ لِلْكِتَابِ
سَنَةِ ٩١٠ هـ.
وَتَرْجُمَةُ مُحَمَّدِ بْنِ سُلَيْمَانَ الْمَعْرُوفِ بِفُضُولِيِّ الْبَغْدَادِيِّ الْمَتَوَفَّى سَنَةِ ٩٧٠ هـ.

“Ve hiye tercümeti't-Türkiyyeti'l-kitab “Ravzatü's-Şühedâ” el- Hüseyin bin Ali el-Beyhâkî Kemâleddin el-Kâşifî müteveffa sene 910 h. Tercümeti't-Muhammed bin Süleymân el-ma'rûf Fuzûlî el-Bağdâdî müteveffa 970 h.” Tercümesini şu şekilde verebiliriz: “Bu, Hüseyin bin Ali el-Beyhakî Kemâleddîn el-Kâşifî'nin (H. 910 / M. 1504 civarında vefat eden) Ravzatü's-Şühedâ adlı kitabının Türkçe tercümesidir. Tercümesi, H. 970 (M. 1563) yılında vefat eden, Fuzûlî lakabıyla tanınan Muhammed bin Süleyman el-Bağdâdî'ye aittir.”

Tarih: Yok

Varak sayısı: 250

Satır sayısı: 15

Ölçü: 15 x 25.50 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Tal'at 81

Katalog no: 1339

Not: Eserde 17 adet renkli minyatür mevcut.

Nüsha 2.

Cilt durumu: Nüsha muntazam bir şekilde ciltlenmiştir. Ayrıca eserin altın yaldızlarla süslenmiş olması mevzubahistir.

Tarih: h. 990 yılında Rebiülâhîr ayının 10. günü Mustafa bin Kurd el-Cündî tarafından istinsahı tamamlanmış.

Varak sayısı: 200

Satır sayısı: 21

Ölçü: 13 x 20.50 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Tal'at 3

Katalog no: 1340

Baş:

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي

Tercümesi:

Rabbim! Göğsümü genişlet (içimi ferahlat) ve işimi kolaylaştır

Nüsha 3

Eser deri ciltli ve altın yaldızlıdır. Kırmızı ve siyah mürekkeple yazılı, içinde son derece güzel görünümlü hilye-i şerif vardır.

İstinsah tarihi: 1011

Varak sayısı: 319

Satır sayısı: 14

Ölçü: 13 x 20 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Tal'at 60

Katalog no: 1341

Nüsha 4

Ta'lik yazı, Habibullah tarafından istinsah edilmiştir. Ciltli olan nüsha düzgün ve yıpranmamış bir görünüştedir.

İstinsah tarihi: 1056

Varak sayısı: 228

Satır sayısı: 15

Ölçü: 15 x 21 cm.

Yer no: S. 4420

Katalog no: 1342

Nüsha 5

Ciltli, kırmızı mürekkeple yazılı ve nesih.

İstinsah tarihi: 1204 yılında Hafız Muhammed bin Abbas el-Uşşakî tarafından istinsah edilmiş.

Varak sayısı: 279

Satır sayısı: 19

Ölçü: 22 x 24 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Tal'at 202

Katalog no: 1343

Nüsha 6

Nüsha deri ciltli olup altın yaldızlı şekilde özenle tertip edilmiştir. Hattı talik yazıdır.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 229

Satır sayısı: 19

Ölçü: 11 x 17.50 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Halil Ağa 12

Katalog no: 1344

Nüsha 7

Nüsha deri ciltli olup baş tarafta süslü şekilde altın yaldızlı hilye yer almaktadır.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 261

Satır sayısı: 17

Ölçü: 12 x 19 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî Tal'at 211

Katalog no: 1345

Nüsha 8

Eser ciltli olmakla beraber zamanla yıpranmış olduğu için tamirden geçmiş bir özellik taşımaktadır. Ciltte ve varaklarda yer yer kirlilik var.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 292

Satır sayısı: Değişken

Ölçü: 13 x 17

Yer no: Tarih-i Türkî 404

Katalog no: 1346

Nüsha 9

Eser özelliği: Ciltli, kapaklı, baş tarafta iki varakta hilye var. Hilyeden sonra tamamen kırmızı mürekkepli kalemle yazılmış.

İstinsah tarihi: -

Varak sayısı: 241

Satır sayısı: 19

Ölçü: 18 x 11 cm.

Yer no: Tarih-i Türkî 220

Katalog no: 1347

Leylâ vü Mecnûn**Nüsha 1**

Nüshanın baş tarafında “Es’ad Efendi’den satın alınmış, h. 29 Kasım 875” ibaresi eklenmiştir. İlk varakın bitişinde şu ibare bulunmaktadır: Kerem-i devlet-i sultan ve Yemen sermedi ber-hâdim-i murâd-lisân-ı Muhammedî Muhammed el hakîr-i Yemenî ibn-i Ayas bin Muhammed. Leylâ vü Mecnûn, Mevlânâ Fuzûlî aleyhi’r-rahme ve’l-gufrân daim âmâline hafedehu Muhammed Emîn...

Fuzûlî ismi, yazmanın 2. varakında geçmektedir.

Eser düzgün ciltli olup eserin cilt özellikleri bozulmamıştır. Yani son derece intizamlı, çift sütun hâlinde düzenlenmiş; başlıklar mavi, kırmızı mürekkeple altın yaldızlı şekilde yazılıdır. Hat ta’lik, baş tarafta hilye-i şerif bulunmaktadır. Yazmanın iç kısmında “Leylâ vü Mecnûn” ibaresi yer almaktadır. Eserin devamında Arapça dualar yer almaktadır.

İstinsah tarihi: h. 970 senesi Cemaziyelevvel ayında Yemenli Muhammed bin Ayas Paşa tarafından istinsah edilmiş.

Varak sayısı: 92

Satır sayısı: 17

Ölçü: 12 x 20 cm.

Sırt kalınlığı: 2 cm.
Yer no: Edeb Türkî rasîd: 87
Katalog no: 4186

Başı:
Ey neş'e hüsni 'aşka te'sir kılan
'Aşkla bînâ-yı köngül ta'mir kılan

Sonu:
Dem hayr sözinden urmadım
Ger hayr dimezsın öpsem öpsem

Nüsha 2

Karton (mukavva) kapakla ciltlenmiş, dış kısmı koyu kırmızı renlidir. Eser intizamlı bir şekilde olup, kırmızı mürekkeple yazılmış. Eser mecmua içinde ikinci kitap olarak yer almaktadır. Üzerinde çerçeve içinde basit geometrik süslemeler var. 59b – 135a varaklarında "İsmail" ibaresi yazılmıştır. Sayfa 135b alt köşede altıgen ve kare şekilleri bulunuyor. Ayrıca, sayfa 135b'de (Fuzûlî'ye ait Leylâ vü Mecnûn) ibaresi altın yaldızla işlenip bitkisel motiflerle süslenmiş dikdörtgen bir çerçeve içinde yer almaktadır.

İstinsah tarihi: h. 1254 yılı Muharrem ayı cumartesi günü İsmail-i Antakî tarafından istinsah edilmiş.

Varak sayısı: 135
Satır sayısı: 19
Ölçü: 15 x 21 cm.
Sırt kalınlığı: 2 cm.
Yer no: Tarih-i Türkî Rasîd: 183
Katalog no: 4187

Başı:
Ey nişâr-ı hüsnü 'aşka te'sir kılan
'Aşkla bînâ-yı gönlü ta'mir kılan

Sonu:
Şâ'irliği iftihar idüpsen
Közgi özinge şî'âr idüpsen

Nüsha 3

Ciltli, düzenli, yaldızlı, nesih. Mecmua içinde ikinci kitap. varakın arka yüzünde, Fuzûlî'nin Leylâ ile Mecnûn eserine ait bir pasaj; altın ve lacivert renkte bitkisel süslemelerle bezeli dikdörtgen bir çerçeve içinde sunulmuştur. Eserin yer aldığı mecmua içinde başka mesneviler de var.

Kitabın kenar boşluklarında Şah u Gedâ Rahmî, Hüsrev ü Şîrîn, Ferhâd u Şîrin gibi başka eserlerden alıntılar bulunmaktadır. Metnin tamamı, kırmızı renkte çerçeveler içinde yer almaktadır. Metin siyah mürekkeple, başlıklar ise kırmızı mürekkeple yazılmıştır. Zıhrîye (ön kapak içi) varakında, bu eserin yüce fakat aciz kul Muhammed Rüstem Râşid'e ait olduğu ve onun tarafından özenle korunduğu yazılı olup yanında "h. 1264" ibaresi yer almaktadır.

İstinsah tarihi: h. 942
 Varak sayısı: 135 – 215 arasında
 Satır sayısı: 21
 Ölçü: 21 x 11.50 cm.
 Yer no: Mecâmî Türkî Tal'at: 1
 Katalog no: 4188

Başı:
 Ey neş'e hüsni 'aşka te'sir kılan
 'Aşkıla bînâ-yı kevnî ta'mir kılan

Sonu:
 Dem hayr sözinden urmadım
 Ger hayr dimezsın öpsem öpsem

Mektup

Yazma eser, sefine şeklindedir. Karton kapak, deri ciltlidir. Üzerinde altın yaldızlı çerçeveye süslenmiş deri bir kaplama bulunuyor. Orta kısımda, altın yaldızla süslemeli hilye-i şerif yer almaktadır. İç kapak yüzü (astar kısmı), bitkisel motiflerle bezeli süslemelerle dekore edilmiştir. Siyah mürekkeple altın yaldızlı olarak yazılmıştır.

İstinsah tarihi: -
 Varak sayısı: 66b – 68b varaklar arası
 Satır sayısı: 23
 Ölçü: 14 x 25 cm.
 Sırt kalınlığı: 2 cm.
 Yer no: Mecâmî Türkî Tal'at: 165
 Katalog no: 4090

Başı:
 Mâlik-i mülk-ârâ-yı âlem ve hâkim-i hikmet-fezâ-yı akâlîm-i hükm,
 ma'mûre-i cihânı vakf-ı erbâb-ı istirzâk idüp tevliyetin mülûk-ı adâlet-şi'âr u
 hukemâ-yı merhamet-destûra tevîz itdiği...

Sonu:
 Bu hidmet-i dergâh-ı pâdişâh-ı zamân, lutfi menba'-ı dürrer-i merûnet kân,
 var ümidim ki evvel buland makâm, evvel bâbende târ-tân kıyâm, ser-ferâz ola
 hümla a'yânı, bî-zevzel cemî' erkânı .Temme'l-mektûb.

Müntehâbât min Eş'ar-ı Türkî

Eser, ciltli, karton kapak, sırt kısmı deriyle kaplanmış, tam bir cilt şeklindedir. Varaklar: 3 (arka yüz); altın yaldız ve siyah mürekkeple süslenmiş çerçeve içinde, iki bölüme ayrılmıştır. Ayrıca 4, 7, 19. varaklarda eserin muhtevası kayıtlıdır. Bu mecmuada, Fuzûlî'nin şiiirlerinin yanı sıra başka şairlere ait şiiirler de yer almaktadır. Eser, çeşitli renklerde mürekkeplerle yazılmıştır.

İstinsah tarihi: -
 Varak sayısı: 55
 Satır sayısı: Değişken

Ölçü: 19.50 x 12 cm.

Yer no: S. 4449

Katalog no: 4697

Başı:

Ey gönül yârı iste candan geç

Ser-i kûyun gözet cihandan geç

Sonu:

Işk ehline ol mâh Fuzûli nazar itmiş

Sen hem özünü göster eğer bir hünerin var

Sonuç

Fuzûlî'nin eserlerinin özellikle *Dîvânı*'nın yurt içi ve yurt dışı kütüphanelerde onları geçip yüzlerle ifade edilebilecek yazma nüshaları mevcuttur. Şairin eserlerinin yurt dışı nüshaları bakımından en yoğun olduğu ülkelerden birisi de Mısır'dır. Oldukça kadim kültürle ev sahipliği yapan Mısır, uzun soluklu bir zaman zarfında da Türk kültür ve hâkimiyetine ev sahipliği yapmıştır. Bu bağlamda Mısır'daki kütüphanelerde en çok da başkent Kahire'de bulunan Mısır Milli Kütüphanesi yani orijinal ismiyle Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyye'de binlerce Türkçe el yazması eser mevcuttur. *Mısır'daki Türkçe El Yazmaları Hakkında Görüşler, Kutadgu Bilig'in Kahire Nüshası ve Mısır Millî Kütüphanesinde Bulunan Türkçe Yazma Eserlerin Mahiyetleri, Prof. İhsan Efendi'nin Mısır Millî Kütüphanesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğuna Katkıları, Mısır'daki Türkçe Yazma Eserlerin Durumu ve Bunları Gün Işığına Çıkaran Şahsiyetler, Mısır Milli Kütüphanesinde Bulunan Türkçe Matbu Divanlar* başlıklarıyla kaleme aldığımız neşriyat çalışmalarımızda buradaki el yazması eserlere dikkat çekmeye çalıştık. Bu çalışmada da Kahire'deki Darü'l-Kütübü'l-Kavmiyye'de muhafaza edilen Fuzûlî'ye ait yazma eserleri kütüphanede bizzat görerek aldığımız notlardan yola çıkarak tanıtmaya çalıştık.

Kaynakça

- Dilçin, Cem. *Fuzuli'nin Şiiri Üzerine İncelemeler*, İstanbul: Kabalcı Yayınları, 2010.
- Eymen, es-Seyyid, Fuad. *Dârü'l-Kütübü'l-Mısriyye Tarihuha Tatavvuruha*, Kahire: Dârü'l-Arabiyye Li'l-Kitâb. 1996.
- Eymen, es-Seyyid, Fuad. *Künûzu'l-Dârü'l-Kütübü'l-Kavmiyye* (Mısır Millî Kütüphanesinin Hazinesi) *Dârü'l-Kütüb ve'l-Vesâik el-Kavmiyye, Cemiyetü'l-Meknez*, 2010, s. 9-12
- Gölpınarlı, Abdülbaki. *Fuzûlî Dîvânı*, İstanbul: İnkılâp Kitabevi. 1946.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin. *Kaybolan Dünyadan Nurlu Bir Sima: Yozgatlı İhsan Efendi*. İstanbul: Doğan Kitap, 2018.
- İhsanoğlu, Ekmeleddin. *Mısır'da Türkler ve Kültürel Mirasları*. İstanbul: IRCICA Yay. 2006.
- Kalyon, Abuzer – Kalyon, Filiz, *Kutadgu Bilig'in Kahire Nüshası ve Mısır Millî Kütüphanesinde Bulunan Türkçe Yazma Eserlerin Mahiyetleri Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Yazılışının 950. Yılı Anısına Uluslararası Kutadgu*

Bilig ve Türk Dünyası Sempozyumu, Ankara, Türkiye, 3 - 05 Ekim 2019, ss.127-142, (Tam Metin Bildiri)

- Kalyon, Abuzer (2019). Prof. İhsan Efendi'nin Mısır Millî Kütüphanesi Türkçe Yazma Eserler Kataloğuna Katkıları, *Biltek Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler Sempozyumu Sosyal ve Beşeri Bilimler Kongresi, İKSAD Yayınları*, 2019.
- Kalyon, Abuzer, Mısır'daki Türkçe Yazma Eserlerin Durumu ve Bunları Gün Işığına Çıkaran Şahsiyetler, *İlim ve İrfan Yolunda Bir Hezarfen Ekmeleddin İhsanoğlu'na Armağan, (Hazr. Hatice Aynur vd), İstanbul: Ötüken Yay. 2021.*
- Kalyon, Abuzer, Kalyon Filiz. (2015). Mısır'daki Türkçe El Yazmaları Hakkında Görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching* (3), (30 Aralık 2015) 1-10, <https://doi.org/10.18298/ijlet.537>
- Kalyon, Filiz. Mısır Milli Kütüphanesinde Bulunan Türkçe Matbu Divanlar, *Turkish Studies - Language, (15 /1), (Şubat 2020), 247-278.* <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.41726>
- Karahan, Abdülkadir. *Fuzûlî Muhiti Hayatı ve Şahsiyeti*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, 1995.
- Kılınç, Abdülhakim. *Fuzûlî Dîvânı, İnceleme – Tenkitli Metin*, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yay. 2025.
- Tırazî, Nasrullah Mübeşşir, İhsan Abdülaziz. *Fihrisü'l-Mahtûtâtî't-Türkiyyeti'l-'Osmâniyye*. Kahire: el-Heyet el-Mısriyye el-Amma li'l-Kitab, 1980-1987.
- Yiğit, B. Kaya – Kalyon, A. Peşteli Hisâli-Metaliü'n-nezâir Mecmuası ve Mecmuada Yer Alan Şairlerin Mahlasları, *Turkish Studies, Yıl- sayı: 2013- Volume 8 Issue 1, s. 335-371* <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4489>